

Ο θεσμός της Περιφερειακής Διοίκησης στην Ελλάδα. Μία σύντομη κριτική θεώρηση¹

του Πλωτάρχου Λ.Σ. Τρύφωνα Χαρ. Κοροντζή

Είναι γεγονός ότι μέχρι πρόσφατα ο θεσμός της Περιφέρειας ήταν άγνωστος στην Ελλάδα, σε αντίθεση με αρκετές χώρες της Δυτικής Ευρώπης που είχαν αναπτύξει το θεσμό αυτό αρκετά χρόνια πριν, παραχωρώντας κατά περίπτωση διαφορετικές αρμοδιότητες και λειτουργίες.

Οι πρώτες προσπάθειες αυτών που είχαν αντιληφθεί ότι η διοικητική διάρθρωση και λειτουργία της χώρας δεν ανταποκρίνονταν στις σύγχρονες απαιτήσεις έφεραν, στη δεκαετία του 80 την αναζήτηση μίας δομής που να ανταποκρίνεται στη νέα πραγματικότητα. Αυτή εκφράστηκε με τους νόμους 1622/86, 1828/89, 2218/94 κ.λπ..

Με την πάροδο κάποιων χρόνων από αυτό το εγχείρημα, αποκτήθηκε η τεχνογνωσία προκειμένου να διορθωθούν κάποιες ατέλειες που είχαν παρουσιαστεί και να δοθεί μία νέα στρατηγική ώθηση στο θεσμό αυτό μέσω δύο νόμων. Των ν 2503/97 και 2697/98 βάσει των οποίων οικοδομήθηκαν οι προϋποθέσεις για περαιτέρω αποσυγκέντρωση στο βαθμό της Περιφέρειας, δίνοντας την ευκαιρία στην Κεντρική Διοίκηση να λειτουργήσει περισσότερο επιτελικά αποδεσμευμένη από διάφορα καθήκοντα και αρμοδιότητες.

Στην κατεύθυνση αυτή δηλαδή της εφαρμογής του θεσμού της Περιφέρειας και στη χώρα μας σημαντικό ρόλο έπαιξε από το 1986 περίπου η πολιτική της ΕΟΚ (τωρινή Ε.Ε.), βάσει της οποίας και πριν την εφαρμογή των Κ.Π.Σ. αποφασίστηκε ότι η διαχείριση κονδυλίων θα πραγματοποιείτο μέσω του θεσμού των Περιφερειών. Η Ευρώπη των Περιφερειών σε ότι αφορά την Ελληνική πραγματικότητα μόλις τότε ξεκινούσε, διαμορφώνοντας παράλληλα με την εφαρμογή του πιο πάνω θεσμού μία **πολυδιακυβέρνηση** η οποία αποτελούνταν από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, την Περιφέρεια και την Κεντρική Διοίκηση η οποία εκπροσωπείται θεσμικά από την Κυβέρνηση.

Επισημαίνεται ότι πρόσφατα η Ελληνική κυβέρνηση άρχισε να συζητά τη δημιουργία πέντε νέων υπερπεριφερειών με απώτερο σκοπό την μεγαλύτερη απορρόφηση κονδυλίων και συντονισμό των Υπηρεσιών αλλά και τη δημιουργία «χαμηλότερων» δεικτών ανάπτυξης ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη εισροή κονδυλίων μετά μάλιστα την πρόσφατη διεύρυνση της Ε.Ε..

¹ Η παρούσα συνοπτική δημοσίευση αποτελεί περίληψη ουσιαστών σημείων διπλωματικής εργασίας που εκπονήθηκε στη Σ.Ε.Α./Υ.Δ.Τ. την περίοδο 2005 - 2006

Η διοικητική οργάνωση του κράτους ορίζεται στα άρθρα 101, 101Α και 102 του Συντάγματος.

Σύμφωνα με το άρθρο 101 η διοίκηση του κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα. Τα περιφερειακά όργανα του κράτους έχουν αποφασιστική αρμοδιότητα για υποθέσεις της περιφέρειας τους..

Σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ. 1 « η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού...».

Τοπική αυτοδιοίκηση είναι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων από τους πολίτες και όχι από όργανα του κράτους. Επομένως στη διοικητική αποκέντρωση τις υποθέσεις διεξάγουν όργανα του κράτους που εδρεύουν στην περιφέρεια, ενώ στην τοπική αυτοδιοίκηση όργανα των Ο.Τ.Α. και των Ν.Α..

Η οργάνωση του κράτους περιλαμβάνει κεντρικά και περιφερειακά όργανα. Των κρατικών οργάνων η αρμοδιότητά τους επεκτείνεται σε όλη τη χώρα, των δε περιφερειακών, η αρμοδιότητά περιορίζεται σε ορισμένη διοικητική επικράτεια.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, τα περιφερειακά όργανα έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητά για τις υποθέσεις της περιφέρειας τους, ενώ τα κεντρικά τη γενική κατεύθυνση, συντονισμό και έλεγχο των περιφερειακών. Με τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε περιφερειακά όργανα τα κεντρικά καθίστανται επιτελικοί φορείς έτσι ώστε:

- να διαμορφώνουν την πολιτική του Υπουργείου
- να προγραμματίζουν τη δράση τους
- να παρέχουν οδηγίες και κατευθύνσεις στα περιφερειακά όργανα.

Η νομοθετική πρωτοβουλία παραμένει στα κεντρικά όργανα του κράτους.

Η κατανομή των διοικητικών οργάνων στα διάφορα μέρη της επικράτειας δεν εξαρτάται από το διοικητικό σύστημα που έχει εφαρμοσθεί. Είτε με συγκεντρωτικό είτε με αποκεντρωτικό, η κατανομή αυτή είναι απαραίτητη και οφείλεται στη μεγάλη έκταση των αρμοδιοτήτων των σύγχρονων κρατών. Η διαφορά έγκειται ότι σε συγκεντρωτικώς οργανωμένη κρατική διοίκηση τα κατά τόπους όργανα ελάχιστα περιβάλλονται με αποφασιστικές αρμοδιότητες, σε αντίθεση με την αποκεντρωμένη διοίκηση η οποία αναθέτει σε ορισμένες κατά τόπους διοικητικές Αρχές πολλές αρμοδιότητες.

Αποκέντρωση είναι τα αιρετά συμβούλια, με εξουσία εσόδων, δαπάνης και προγραμματισμού, στους Δήμους, Νομούς και Περιφέρειες, οι αιρετοί Δήμαρχοι, Νομάρχες και Περιφερειάρχες. Είναι η έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και ο δημοκρατικός τρόπος που λειτουργεί το ενιαίο κράτος.

Με την αποκέντρωση:

- βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα
- μειώνεται το κόστος παραγωγής των προσφερόμενων τοπικών υπηρεσιών και αγαθών
- αυξάνει η συμμετοχή των δημοτών στα τοπικά κοινά και
- βελτιώνεται η «πολιτική υγεία»

Η μετάβαση προς μία αποκεντρωμένη μορφή διοίκησης και λήψη αποφάσεων είναι αναπόφευκτη μέσα στα πλαίσια της Ενωμένης Ευρώπης και βάση της αρχής της επικουρικότητας.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή «οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται στο πιο κοντινό προς τον Ευρωπαίο πολίτη επίπεδο και από τους πολίτες που τους αφορούν» και στην περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατό να γίνει αποτελεσματικά στα επίπεδα της αυτοδιοίκησης τότε μόνο νομιμοποιείται να αποφασίσει το κράτος ή « η Ευρωπαϊκή Ένωση».

Σημαντική διάσταση έχει και ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Αυτονομίας που κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ν 1850/89 ο οποίος ως διεθνή σύμβαση έχει υπερνομοθετική ισχύ (άρθρο 28 του Συντάγματος) και συγκεκριμένα τα άρθρα 3,4 και 11 με τα οποία γίνεται σύνθεση της αρχής της επικουρικότητας, του τεκμηρίου αρμοδιότητάς στα επίπεδα της αυτοδιοίκησης με θεσμοθέτηση της νομικής προστασίας της τοπικής αυτονομίας.

Για την εφαρμογή του αποκεντρωτικού συστήματος, η χώρα έχει διαιρεθεί σε διοικητικές περιφέρειες (περιφέρειες, νομούς, δήμους και κοινότητες).

Δεν θα πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι στο άρθρο 101 του Συντάγματος κατά την πρόσφατη αναθεώρηση προστέθηκε η ερμηνευτική δήλωση ότι «ο κοινός νομοθέτης και η διοίκηση όταν δρα κανονιστικά έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών περιοχών».

Σύμφωνα με το άρθρο 61 του νόμου 1622/86 η χώρα διαιρείται σε διοικητικές περιφέρειες, **οι οποίες καθορίστηκαν με το π.δ. 51/1987 και είναι δεκατρείς στον αριθμό.** Τέλος περιφερειακά όργανα γενικής αρμοδιότητάς είναι το Υπουργείο Μακεδονίας- Θράκης και Αιγαίου.²

Το σκεπτικό σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του προαναφερόμενου νόμου για τη σύσταση των περιφερειών ήταν ο σχεδιασμός, συντονισμός και εφαρμογή προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης.

² Το Υπουργείο Αιγαίου έχει μετονομαστεί σε Υπουργείο Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής βάσει του 3242/2004. Κατά την προσωπική μου άποψη το εν λόγω υπουργείο καθώς και το υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης συνιστούν χωρικά υπουργεία των οποίων δεν είναι κατανοητός ο ρόλος που διαδραματίζουν στα Κυβερνητικά σχήματα και ποια η αναγκαιότητα ύπαρξης αυτών

Η προτεινόμενη νέα διάρθρωση ήταν: Α΄ βαθμίδα (Δήμος): προτείνονταν ως η κυρίως βαθμίδα της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπου ασκούσαν οι βασικές αρμοδιότητές της, που κάλυπταν ολόκληρο το φάσμα των τοπικών υποθέσεων. Β΄ βαθμίδα (νομαρχιακή αυτοδιοίκηση): ο νομός ήταν το επίπεδο της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Γ΄ επίπεδο (περιφέρεια) : η περιφέρεια δεν αποτελούσε με τη νομική και ουσιαστική έννοια βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά βαθμό στη βάση της Περιφερειακής Αποκέντρωσης του Κρατικού Δημόσιου Τομέα και της ολοκλήρωσης του Δημοκρατικού Προγραμματισμού. Ήταν μία βαθμίδα για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης.

Όργανα της περιφέρειας είναι ο γενικός γραμματέας της περιφέρειας και το περιφερειακό συμβούλιο.

Ο γενικός γραμματέας είναι ο άμεσος εκπρόσωπος της κυβέρνησης και υπεύθυνος για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής στην περιφέρεια του. Είναι μετακλητός δημόσιος υπάλληλος με βαθμό α΄ των ειδικών θέσεων. Διορίζεται και παύεται με π.δ. που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Για θέματα που σχετίζονται με την υπηρεσιακή του κατάσταση υπάγεται στον υπουργό των εσωτερικών, δημόσιας διοίκησης και αποκέντρωσης ενώ για επιμέρους θέματα στον κατά περίπτωση αρμόδιο υπουργό. Είναι προϊστάμενος όλων των πολιτικών, αστυνομικών και λιμενικών υπηρεσιών περιφερειακού επιπέδου, ενώ για διοικητικές πράξεις που εκδίδει εφαρμόζεται το άρθρο 8 του νόμου 3200/1955.

Το περιφερειακό συμβούλιο, σύμφωνα με το νόμο 1622/86 το αποτελούν ο γενικός γραμματέας της περιφέρειας, ως πρόεδρος, οι νομάρχες των νομών της περιφέρειας, οι πρόεδροι των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων των ίδιων νομών και ένας εκπρόσωπος των τοπικών ενώσεων δήμων και κοινοτήτων από κάθε νομό της περιφέρειας. Οι αρμοδιότητές του είναι συμβουλευτικές και αποφασιστικές.

Οι περιφέρειες που άρχισαν να λειτουργούν το 1987 εξακολουθούν να έχουν το χαρακτήρα που τους έδωσε ο νόμος 1622/86. Με το νόμο 2399/86 καταργήθηκε ο πρώτος βαθμός αποκέντρωσης καθώς και οι θέσεις των περιφερειακών διευθυντών, των οποίων οι αρμοδιότητές περιήλθαν στους γενικούς γραμματείς της περιφέρειας.

- **Με το νόμο 2503/97 συστήθηκε η περιφέρεια ως ενιαία αποκεντρωμένη μονάδα διοίκησης του κράτους.**

Οι κυριότερες ρυθμίσεις του ν 2503/97 αναφέρονται στα εξής:

- Σύσταση Περιφέρειας –συνίσταται η περιφέρεια ως αποκεντρωμένη μονάδα της διοίκησης του κράτους σε κάθε μία από τις 13 περιοχές στις οποίες έχει διαιρεθεί η χώρα
- Αποστολή περιφέρειας- είναι ο σχεδιασμός, προγραμματισμός και η εφαρμογή πολιτικών για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής δικαιοδοσίας της, εντός του σχετικού πλαισίου του γενικότερου σχεδιασμού.
- Όργανα της Περιφέρειας- είναι ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, το Περιφερειακό Συμβούλιο και το Συμβούλιο Περιφερειών
- Οργάνωση της Περιφέρειας:

Με τον εν λόγω νόμο προβλεπόταν η μεταβίβαση με π.δ. αρμοδιοτήτων από τα Υπουργεία στις Περιφέρειες εντός εξαμήνου από τη θέση σε ισχύ του νόμου και έπειτα από εισήγηση ειδικής επιτροπής. Τα π.δ. δεν εκδόθηκαν όμως για τεχνικούς λόγους και η Κυβέρνηση με καθυστέρηση ενός έτους μεταβίβασε στις Περιφέρειες αρμοδιότητες Υπουργείων με το νόμο 2647/1998.³

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του εν λόγω νόμου «το σχέδιο νόμου αποσκοπεί να στηρίξει την προώθηση της Αποκέντρωσης, με βάση τη σχετική Αρχή του συντάγματος, έτσι ώστε οι αρμοδιότητες επιτελικού χαρακτήρα να διατηρηθούν στα Υπουργεία και να ενισχυθεί ο επιτελικός τους ρόλος, ενώ οι αρμοδιότητες εκτελεστικού χαρακτήρα, εφ' όσον δεν ασκούνται σε εθνικό επίπεδο, καθώς και αυτές κανονιστικού χαρακτήρα, που συνδέονται με ορισμένο χωρικό πλαίσιο άσκησης, να μεταβιβαστούν στην Περιφέρεια και την Αυτοδιοίκηση, γεγονός, το οποίο εξασφαλίζει τη λήψη αποφάσεων στο χώρο υλοποίησής τους, την προσέγγιση των πολιτών και των προβλημάτων τους και την ανάδειξη των περιφερειακών Οργάνων ως Φορέων ανάπτυξης».

Μεταγενέστερα και με άλλους νόμους εκχωρήθηκαν αρμοδιότητες στις Περιφέρειες. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής: νόμος 2910/2001 «Είσοδος και παραμονή στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της Ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις» βάσει των διατάξεων του οποίου ο Γ.Γ. της Περιφέρειας αποφαινεται για διάφορα θέματα που σχετίζονται με τη δημόσια τάξη και ασφάλεια π.χ. άρθρα 28,33, 44, 47, 48 κ.α..

³ Η ενίσχυση του ρόλου της περιφερειακής διοίκησης έχει πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα. Πλεονεκτήματα είναι η συμμετοχή του ατόμου στα κοινά, η ενίσχυση του συστήματος στην κατεύθυνση της αντιπροσωπευτικότητας αλλά και η άμεση εφαρμογή των αποφάσεων. Στα μειονεκτήματα είναι το κόστος συμμετοχής σε άμεσες διαδικασίες και η ενίσχυση των πελατειακών σχέσεων με ότι αυτό σημαίνει στην Ελλάδα.

Επίσης αρμοδιότητες προκύπτουν για τις Περιφέρειες και βάσει των διατάξεων του νόμου 3013/2002 «Αναβάθμιση της πολιτικής προστασίας και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα στο άρθρο 11 στο οποίο καθορίζονται οι αρμοδιότητες του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και συστήνονται Διευθύνσεις Πολιτικής Προστασίας στις Περιφέρειες.

Με την πρόσφατη αναθεώρηση του Συντάγματος και συγκεκριμένα στο άρθρο 101 παρ. 3 ορίστηκε ότι «Τα περιφερειακά όργανα του Κράτους έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητά για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους. Τα κεντρικά όργανα...και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των περιφερειακών οργάνων, όπως νόμος ορίζει».

Με την αναθεώρηση της εν λόγω παραγράφου ενισχύθηκαν τα περιφερειακά όργανα του κράτους σημαντικά σε σχέση με τις κεντρικές υπηρεσίες, ενώ με την ερμηνευτική δήλωση σύμφωνα με την οποία ο κοινός νομοθέτης και η διοίκηση όταν δρα κανονιστικά έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών περιοχών ενισχύθηκαν όλες οι νησιωτικές περιοχές.

Η προαναφερόμενη ερμηνευτική δήλωση συνδέεται ερμηνευτικά και με την παράγραφο 1 του άρθρου 106 που μεριμνά για την ιδιαίτερη αναπτυξιακή μεταχείριση των νησιωτικών, ορεινών και παραμεθόριων περιοχών.

Επίσης στην πρόσφατη αναθεώρηση του Συντάγματος αναθεωρήθηκε και το άρθρο 102. Με βάση την αναθεώρηση αυτή και συγκεκριμένα τις παραγράφους 2 και 4 έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

1.- η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, θέμα που κατά το παρελθόν είχε προκαλέσει την παραγωγή πολλών νομολογιών, ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών αυτών συντρέχει και τεκμήριο αρμοδιότητάς για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

2.- Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητάς και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους.

3.- Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων.

Με τα παραπάνω είναι προφανές ότι ενισχύθηκε η συνταγματική θέση της τοπικής αυτοδιοίκησης και εισάγονται νέες εγγυήσεις που διασφαλίζουν την Τοπική Αυτοδιοίκηση σε σχέση με την κεντρική κρατική εξουσία.

Έτσι κατά την άποψή μου ο ρόλος, οι αρμοδιότητες και η λειτουργία των δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των περιφερειών είναι απόλυτα διακριτός. Άλλωστε δεν πρέπει να ξεχνάμε το ρόλο της Περιφέρειας, όπως επίσης ότι στο Περιφερειακό Συμβούλιο μετέχει εκπρόσωπος από κάθε τοπική ένωση δήμων και κοινοτήτων καθώς και το ρόλο που παίζει η αρχή της επικουρικότητάς.

Επίσης όταν λέμε αποκέντρωση όπως ανέφερα και στην εισαγωγή εννοούμε μία σειρά τοπικών κρατικών λειτουργιών που έχουν κατ' ανάθεση από την κεντρική διοίκηση μία ορισμένη εξουσία απόφασης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Οι λειτουργοί αυτοί δεν διαθέτουν δική τους αυτοτελή πρωτογενή εξουσία. Με άλλα λόγια το κράτος φέρει τους δικούς του ανθρώπους πιο κοντά στους τόπους που αφορούν οι αποφάσεις που παίρνονται.

Σε αντιδιαστολή στην αυτοδιοίκηση έχουμε αυτοτελή οργανωτική ύπαρξη οργάνων που αποφασίζουν για μία σειρά θεμάτων στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους και που σε σχέση με τον κρατικό μηχανισμό έχουν μία σχέση όχι εσωτερικής ιεραρχίας, αλλά εποπτείας .

Ο έλεγχος σε κάθε περίπτωση της Κεντρικής εξουσίας περιορίζεται σε έλεγχο νομιμότητας και σύμφωνα, τουλάχιστον όπως μέχρι στιγμής ισχύει, αυτός ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν 3200/1955 όπως αυτός έχει τροποποιηθεί και ισχύει .

Στην αναθεώρηση αποτυπώνεται η ευρέως σήμερα διαδεδομένη τάση προς την αποκέντρωση και η αποστροφή προς τα παραδοσιακά γραφειοκρατικά συστήματα όσο και οι αξίες και νοοτροπίες που συνοδεύουν την άνοδο και ενδυνάμωση της Κοινωνίας των πολιτών.

Προτάσεις

- Μείωση του αριθμού των Περιφερειών σε δέκα (10). Δεν συνάδουν οι διοικητικές διαιρέσεις που έγιναν με τις γεωγραφικές και άλλες ειδικότερες συνθήκες περιοχών και νησιών. Για παράδειγμα τα Κύθηρα δεν πρέπει να ανήκουν στην Περιφέρεια Αττικής καθότι ο φυσικός και όχι μόνο χώρος τους είναι στην Περιφέρεια της Πελοποννήσου ή ο νομός Αχαΐας να ανήκει στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Να αντιμετωπίζεται η νησιωτική περιοχή του Αιγαίου σαν μία ενιαία διοικητική Περιφέρεια. αφού όλα τα γεωπολιτικοοικονομικά κριτήρια οδηγούν σε αυτή τη λύση. Μάλιστα και η πρόσφατη αναθεώρηση (άρθρο 101) δημιουργεί «τεκμήριο»

όταν δρα κανονιστικά να λαμβάνει υπόψη της τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών περιοχών.

- Αιρετοί Περιφερειάρχες και Περιφερειακά Συμβούλια (μικρά σε αριθμό και κατά συνέπεια ευέλικτα) για χρονικό διάστημα πέντε ετών με δυνατότητα θεσμοθέτησης σε τοπικό επίπεδο για διάφορα ζητήματα «χαμηλής» πολιτικής και διαχείρισης οικονομικών κονδυλίων και πόρων
- Κατάργηση του θεσμού των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και ενσωμάτωση αυτών στο θεσμό των περιφερειών. Άλλωστε από τη νομοθεσία προκύπτει αλληλοκάλυψη των αρμοδιοτήτων σε πολλά θέματα, αλλά κατά τη προσωπική μου άποψη ο ρόλος τους σα θεσμού είναι ξεπερασμένος.
- Ανάπτυξη προγραμμάτων οικονομικής ανασυγκρότησης και ανάπτυξης μέσω των Π.Δ.Ε. αλλά και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.
- Σύλληψη και εφαρμογή νέου «Καποδίστρια» με μείωση των Ο.Τ.Α. περίπου στον αριθμό των 400
- Εφαρμογή του θεσμού του δημοψηφίσματος για θέματα περιφερειακής σημασίας στο σύνολο της περιφέρειας
- Απευθείας άμεση εκλογή στελεχών για συμμετοχή στην Επιτροπή των Περιφερειών της Ε.Ε.
- δημιουργία μητροπολιτικών κέντρων στις περιπτώσεις της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, θεσμού που θα βοηθήσει στην επίλυση πολλών προβλημάτων αρκεί να μην αποτελεί ένα ακόμη επίπεδο διοίκησης αλλά να αποτελεί ένα ενιαίο αιρετό όργανο που θα ενσωματώσει λειτουργίες Ο.Τ.Α. και περιφέρειας
- Συνταγματική κατοχύρωση του νέου θεσμού με την ύπαρξη μόνο δύο αυτοδιοικήσεων, της περιφέρειας και των Ο.Τ.Α.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

1. **ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Κωνσταντίνος**, (1999) *Τοπική αυτοδιοίκηση και Περιφερειακή διοίκηση*, Αθήνα (χ.ε.)
2. **ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΠΟΥΛΟΥ Μαρία**, (2002) *Η θεσμική διαδρομή της ελληνικής δημόσιας διοίκησης*, εκ. Σάκκουλα
3. **ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗΣ Αντώνιος**, (2001) *Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα*, εκ. Α. Σάκκουλα
4. **ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗΣ Αντώνιος**, *Κράτος και Κοινωνία των Πολιτών*, εκ. Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις

- 5.ΜΠΕΣΙΛΑ- ΒΗΚΑ Ευρυδίκη, (2001) *Τοπική Αυτοδιοίκηση*, εκ. Π. Σάκκουλας, Αθήνα
- 6.ΠΑΠΑΧΑΤΖΗΣ Γεώργιος, (1996) *Σύστημα του ισχύοντος στην Ελλάδα διοικητικού δικαίου*, έκδοση έβδομη , Αθήνα
- 7.ΡΟΥΣΗΣ Γιώργος, (1984) *Εισαγωγή στη θεωρία της δημόσιας διοίκησης*, εκ. GUTENBERG, Αθήνα
- 8.Σύνταγμα της Ελλάδας 2001, εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ
- 9.ΤΑΧΟΣ Αναστάσιος, (1984) *Διοικητική Επιστήμη*, εκ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη
- 10.ΦΛΟΓΑΙΤΗΣ Σπυρίδων, (1987) *Το Ελληνικό διοικητικό Σύστημα*, εκ. Α. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή
- 11.ΧΛΕΠΑΣ Νικόλαος- ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Γ., (2000)*Οι αρμοδιότητές της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και της περιφερειακής διοίκησης*, εκ. Α. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή

ΝΟΜΙΚΟ - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Όλο το αναφερόμενο στο κείμενο

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Π. Γαλάτη, « Πέντε μικροί πρωθυπουργοί στις νέες υπερπεριφέρειες», *''Το πρώτο ΘΕΜΑ''*, 20 Νοέμβρη 2005, σελ. 47 και Αιμιλίου Περδικάρη, «Βαθύ μπλε κράτος με πέντε μικρούς ...θεούς για όλα τα λεφτά και όλες τις προσλήψεις», Κυριακή 2 Απριλίου 2006, σελ. 51
- Δημήτρη Μάρη, «Ο νέος χάρτης της περιφερειακής ανάπτυξης», *''κόσμος του επενδυτή''*, 18 και 19 Μαρτίου 2006, σελ. 48
- Καθημερινή 18 Νοέμβρη 2005, « Δημοψήφισμα για το ιταλικό σύνταγμα», σελ.10
- Αφροδίτη Καριμαλή, «Έρχονται δημοψηφίσματα», *''ΕΘΝΟΣ''* , 29 Μαΐου 2006, σελ 20

INTERNET

www.ypes.gr